

8

דרכן לקולא הכה כיון דלאו מילתא דטריחא
היא עבדוין [לחומרא] לרווחא דמילתא כך
פירשו ז"ל ומסיק הר"ן ז"ל ולי גרסא דעל
כרחק צעי למעבד הסיבה יכולהו דאי נחל
לקולא אמאי נחל צהני עפי מבהני ואי נוקל
בתרוויי הא מיעקרא מאות הסיבה עכ"ל
והיא דין והוא הטעם צהניא דדיכא תצלין
ידע ומוריקא דלא ידע דא"ת ספד"ר
לקולא אמאי נוקל צהני עפי מהני ואי נוקל
בתרוויי הא קעציד איסור דרצן צודאי
ומש"ה ע"כ לריך להחמיר צשניהם. [ועיין
מש"כ בזה בקהלות יעקב ח"צ סימן מ"ג
אות צ'].

ובשעה"מ ה"ל מקוראות צדיני ספיקא
דרצן כלל ד' כתב דממש"כ
התוס' צ"ק ד"ה דלא שריון ס"ס היכא
דסתרי אהדדי הוינו הוכא ד"ל נמי ס"ס
לד צהני ויהי ממ"ג חד לד איסור ה"י
בספק דרצן דלא חזלין לקולא היכא דאיכא
למירר נמי איפכא וזהו מצאן ההיא דר"ה
ד"י דרע"ק לוקט אחריו צ"ל צשצט ונהג
צו צ' שישורין דמספק"ל אי כצ"ש אי כצ"ה
א"י אי כר"ג אי כר"א ע"ש והרי לשיטת
התוס' ודעימא כל מעשר חילין הוא דרצן
א"כ ה"י יכול להקל מטעם ספד"ר לקולא
אע"כ כיון שאם יאמר ספד"ר לקולא להפטר
ממש"ש יאמר נמי ספד"ר לקולא לפטור
ממש"ע וא"כ ממ"ג איסור קעציד וכל כה"ג
לא חזלין לקולא אפילו בדרצן ע"ש וא"כ
גם מבאן ראייה לדברי התוס' והר"א"ש ז"ל
דצדסתרי אהדדי לא אמרי ספק דרצן
לקולא. והשתא לפ"י הא דאמרין גבי מפלג
המנחה דעציד כמה עציד כ"י א"ל לפרש
מדין דצשל סופרים הלך אחר המיקל שזבו
מטעם ספק דרצן לקולא דהא לכל חד
איכא קולא וחומרא דאי יממא הוא דאוי
למנחה ולא לתפ"ע ואי לילה הוא דאוי
לתפ"ע ולא לתפלת המנחה וכל כה"ג לא
אמרי ספד"ר לקולא וצ"כ שצכאן הוא דין
מיוחד שהתירו חז"ל לסמוך אדמר ואדמר

מהר"ה שלוש"ה דברים אלו אמר ראיה
גדולה לזה מדברי צשל העיטור ז"ל [עשרת
הדברות סוף מאמר ע'] צשס רצ נחשון גאון
ז"ל דצשש מקומות צש"ס אמרו שודא
דדייני [דהיינו שיעשה כמו שירלה] וקחשיב
א' מהן הא דברות כ"ז דעציד כמה עציד
ע"ש הרי להדיא שהוא מעין ענין פסק דין
דאי מטעם סד"ר לקולא איו ענין כלל וכלל
לדין שודא דדייני ודברי רמ"א ז"ל מוצא
צבגמ"ר כתובות פ' מי שבה נשוי].

והא דלא מפרש הר"א"ש ז"ל ההיא
דדעבד כמה עצד צפשיטות שזבו
מדין צשל סופרים הלך אחר המיקל ז"ל
דברא"ש ז"ל לשיטתו חז"ל דהנה צצולה
ד"י צהא דדיכא מנה צעי שינוי פליגי
אמוראי ה"א משום דכל הקדרות לריכות מנה
[והוא ידע מש"ע שיערך לזה וה"ל לדרך
מש"ע] ולפ"י גם תצלין צעי שינוי היכא
דאוי ידע מאתמול כ"י וח"ה מפני שמנה
איו מפוג עטמו ותצלין מפוגין ולפ"י אפילו
ידע שרי חבל מוריקא אסור אפילו צלא ידע
דהא איו מפוג ע"י כ"י צבגמ"ר וכתבו
התוס' שם דצכל ענין ים לאסור כן בתצלין
ידע והן צמוריקא אפילו לא ידע ולא שייך
לומר כאן צשל סופרים הלך אחר המיקל
הואיל ולכל אחד ים לד חומרא וקולא [ופשוט
שהכוונה ש"ת לד זה להקל ואמר ג"כ לד
שני להקל דמ"ש לד זה מזה אידי ואידי
ספיקא דרצן וגמלא שיצא לדי איסור
ודאי] וכ"כ הר"א"ש ז"ל שם צפ"ק דצולה
ס"י כ"ה וכ"כ התוס' שבת דקמ"א ע"ש.

ולכאורה מקור לד"י מפסחים דק"ה גבי יין
אוי צעי הסיבה דאמרי משמ"י דר"י לריך
ואמרי משמ"י דר"י א"ל ולא פליגי הא צצ'
כסי קמאי והא צצ' כסי צתראי אמרי לה
להאי גיסא [דקמאי לריכי ולא צתראי]
ואמרי לה להאי גיסא [דצתראי לריכי ולא
קמאי] ומסקינן השתא דאיתמר הכי ואיתמר
הכי אידי ואידי צעי הסיבה וכתב הר"ן ז"ל
דאע"פ דצעלמא קי"ל איפכא דכל ספיקא